
Thalias såre barn

LIVET ER MER ...

INGRID. M. HØIE,

Email: ingrid.hoie@legeforeningen.no

Tidsskriftet

Å stå på en scene kan sette nerver på høykant hos noen og hver. For deltakerne i teaterprosjektet Vildenvei bidrar aktivitet på scenen snarere til økt selvtillit og trygghet på egne evner.

– I dag følte jeg meg som en skuespiller. John-Erling Solstad smiler fornøyd over egen innsats i dagens terping av H.C. Andersens Snedronningen. Ellers har ikke skuespillerne i teaterprosjektet Vildenvei for vane å svulme av selvsikkerhet. De fleste deltakerne er nåværende eller tidligere pasienter ved tre distriktpsikiatriske sentre i Oslo, i fruktbart samspill med ansatte i psykiatrien og frilans skuespillere.

Ikke terapi

Utgangspunktet for prosjektet går tilbake til høsten 1995, da Edvard Myska, polsk teaterinstruktør med mange år bak seg som ansatt i psykiatrien, startet en teatergruppe ved Sinsen distriktpsikiatriske senter. Responsen var stor og Myska ønsket å utvide tilbudet. For halvannet år siden fikk han midler fra stiftelsen Helse- og rehabilitering, og dermed kunne også Grorud og Furuset distriktpsikiatriske sentre opprette teatergrupper. I dag er ca. 30 faste deltakere involvert i Vildenvei.

– Min tanke er at det er så mange ressurser blant mennesker med psykiske lidelser som aldri får komme til uttrykk. I teater trenger man alle slags talenter, fra dem som vil være skuespillere til dem som vil sy kostymer, lage rekvisitter eller stå for de mer tekniske sidene ved iscenesettingen. I teater er hver og en uunnværlig, vi trenger hverandre alle sammen, sier Myska.

Teatertilbudet går ikke inn som en del av behandlingen, men det fungerer indirekte som terapi, mener Edvard Myska. – Oppgaven ligger i å gjøre folk trygge nok til å tørre å stå på en scene. Vi har også hatt hell med å blande ansatte, pasienter og folk utenfra.

Noen er veldig trygge på scenen og de gir andre noe å strekke seg etter. Jeg ønsker å få med flest mulig og har et ønske om å bygge ned barrierer, sier han.

Mellommenneskelige forhold er en fellesnevner for stykkene som Vildenevei-gruppene setter opp, og musikk er en viktig bestanddel i oppsettingene. Takket være et tett samarbeid med Solbu ettervernshjem, som har et rockeband som jobber etter samme modell som teatergruppene med brukere og ikke-brukere, kan teatergruppene i Vildenevei stille med egenkomponert musikk til stykkene.

– Mens teksten snakker til intellektet, snakker musikken direkte til folks følelser. Musikken skal utfylle og forsterke forestillingens idé og mål, mener Myska.

Selvtilliten øker

Deltakerne i Teateret Den Røde Gren ved Sinsen distriktpsikiatriske senter er skjønt enige om at aktivitet på scenekanten er med på å styrke selvtilliten. Her må man våge å stå frem foran flere mennesker. Man må øve opp konsentrasjonsevnen, lære replikker og huske dem. Man får utfolde seg, men må også innordne seg og samarbeide med andre. For mennesker med psykiske lidelser er teater mer enn tidtrøyte, slår de fast.

– Noen og hver kan kanskje trenge å øve opp konsentrasjons- og samarbeidsevne, men «normale» mennesker spiller kanskje teater først og fremst for å ha det moro. Vi som er brukere av psykiatrien, trenger kanskje i større grad å trene på disse tingene for å mestre hverdagen, sier Sidsel Grue, en av veteranene i prosjektet.

Det sosiale nettverket, lagspillet og responsen fra publikum som morer seg, blir også fremhevet av skuespillerne. – Applausen, selv fra et lite publikum, sitter som en god følelse i kroppen i flere måneder etter en forestilling, synes John-Erling Solstad.

– Man glemmer seg selv litt, sine nevroser og problemer når man går inn i en rolle, tilføyer Rune Skotheim, assisterende styrer og musikkansvarlig ved Solbu ettervernshjem.

– Utdfordringen ligger i å gjøre folk trygge nok til å stå på en scene, sier teaterinstruktør Edvard Myska i Vildenevei-prosjektet. Foto I.M. Høie

Det nytter-pris

Et stort oppmøte gjennom flere år burde være tilstrekkelig bevis for behovet og nytten av teatertilbudet. I februar fikk prosjektet også en solid anerkjennelse som én av sju kandidater som var nominert til Det nytter-prisen 2000, av i alt 95 påmeldte. Vildenevei fikk en annenpris.

Publisert: 10. april 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. juli 2026.